

## PRACOVNÍ LIST K ÚSTNÍ ZKOUŠCE Z ČESKÉHO JAZYKA

### 1) umělecký text

#### HUSA V MLZE

Nehoří a nevyzvání.  
Husa volá v mlze ranní.

Úpí za zdí husa sirá.  
Bránu zimy otevírá.

Skřípou samot veřeje,  
klika bílá vede je,

z naděje do naděje.

K soudu budí výkřik husy  
opuštěný dvůr, sad rusý,

kořeny a kolena  
o samotu opřená.

Husa bílá, husa sívá,  
křídla mlhy, křídla divá.

Smrt si bílý nůž ohřívá,  
srpek luny o tmu brousí.

Jdou. Nic s sebou nevezmou si.

Zed'. A na zdi stromů čela,  
bitím o zed' zkrvavělá.

Za zdi záhad zahrada.  
Zčernal strom. Krev opadá.

*Pokání v Ninive*

**OBRÁZEK<sup>1</sup>:**

[http://www.galerieart.cz/images/reynek\\_pokani\\_v\\_ninive.jpg](http://www.galerieart.cz/images/reynek_pokani_v_ninive.jpg);

dostupný z WWW

[http://www.galerieart.cz/reynek\\_vystava\\_04.htm](http://www.galerieart.cz/reynek_vystava_04.htm)

*Husa*

**OBRÁZEK<sup>2</sup>:**

[http://www.papilio.cz/img/a9/a9\\_160\\_v.jpg?PHPSESSID=662a1fc821d39d15e3b8cc158031623f](http://www.papilio.cz/img/a9/a9_160_v.jpg?PHPSESSID=662a1fc821d39d15e3b8cc158031623f)

dostupný z WWW

<http://www.papilio.cz/cz/archiv.php?aukce=a9&pol=1902&PHPSESSID=662a1fc821d39d15e3b8cc158031623f>

### OBECNÁ STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY

1. analýza výňatku z uměleckého díla (charakteristické rysy výňatku, s využitím vědomostí získaných přečtením celého díla);
2. obecně kulturní a literárněhistorický kontext díla;
3. porovnání výňatku z uměleckého textu s výňatkem z textu neuměleckého;
4. typické rysy daného neuměleckého textu, jeho stylová a jazyková charakteristika

<sup>1</sup> V případě, že v pracovním listu byly použity obrázky, jsou z důvodu autorských práv uvedeny pouze možné odkazy, na kterých jsou obrázky k dispozici.

<sup>2</sup> Viz pozn. 1

## 2) neumělecký text

*Příběhy a pověsti by měly patřit ke každému starému stavení. Jak je tomu s petrkovským zámečkem?*

J I Ř Í: Pověsti se vážou k Lipnici, Orliku – dominantám kraje, ale takové venkovské zámečky, jako je Petrkov, toho mnoho nemají.

*Nemáte tu ani svoje strašidlo?*

D A N I E L: Tuhle roli se důstojně snažíme naplňovat my dva.

J: Nakonec přece jen něco: les za vsí se jmenuje Hykany; vždycky jsem si myslel, že tam slyšeli houkat sovy, ale jeden kronikář mi tvrdil, že za napoleonských válek, když byla odvodní povinnost, mnozí mladí muži se právem vojny báli a v lesích se schovávali. Přežívali tam dlouhé měsíce a nestáli o to, aby je někdo navštěvoval. Když do lesa pocestný přece jen vešel, strašili ho, děsili, hejkali a učili víckrát na to místo nelízt. Hykana tak možná pochází od těchhle hejkadel, i když to nebyli žádní duchové. Pourrat líčí, jak ve Francii hledali zběhy: pročesávali terén, lovili bílé maso. Tady to nemohlo být jinak.

*Jsou tu i další místa, která pro vás měla zvláštní odér?*

J: V loukách stála pazderna, ze které udělali pastoušku pro obecní chudé – ta měla atmosféru.

D: Nebo naše maštal – co tam bylo poezie! Pěkné klenutí, sloupky, navečír se rozsvítily petrolejové lampy, a vůně krav, petrolky a tabáku vytvářela neodolatelné kouzlo. Do toho crkání mlíka; když bylo dojiček víc, úplně to šumělo. I v chladném čase zůstávalo v maštali teplo, vlaho, vlídně, polyfonie vůní a světla.

J: A stíny: když se přišlo blíž ke světlu, prudce se zvětšovaly. A dva páry koní: ti měli svůj pach, frkání, dupot. A vlaštovky: jaká to byla radost přijít do maštale v létě mezi dnem, vlaštovky intenzívně švitořily, krmily mladé, dobytek ve vedru oddychoval a mouchy obšívaly.

D: Hrabal krásně popisuje, jak jako kluk chodil do pivovarského chliva laskat se s volma, jak je hladil po lalocích hladoučkých jako maminčina semišová rukavička. My to známe! Je to něco tak něžného do rukou.

J: Vždyť jsme se s nima taky namazlili. Vůl je naprosto klidné zvíře, když si člověk jeho lalok přitiskne na obličej, on se ani nehne.

D: Dědeček chodíval do chliva s hrnkem, na kterém bylo modrým písmem napsáno Mléko. Přicházel s napěněným mlíkem a my na něj křičeli: "Grossvater, Milch!"

J: Mělo čepici skoro jako půllitr a my se těšili, že dostaneme usrknout pěny. Proč ta němčina?

D: Ze srandy. Dědeček byl dost germanofonní; tatínek vzpomínal, že jeho rodiče spolu často začali z ničeho nic mluvit německy.

*Když o svém domu hovoříte, mluvíte o něm jako o statku, o zámečku...?*

D: Zámeček se neříká – i když je malinký a to slovo by mu slušelo víc než zámek. My ale neříkáme ani zámek; když sem jdeme, tak jdeme domů. A to, co tu stojí, je přece barák.

J: Ani tatínek zámek neřekl nikdy, dokonce ani zahradě nikdy neřekl park. Špatně by snášel, kdyby to něčím zavánělo.

*Jde jen o pojmenování: necítila by se ale maminka na zámku s parkem volněji než na statku se zahradou?*

J: Jí by až tak nevadilo, kdyby se o našem domě mluvilo jako o zámku.

D: Zahradě vždycky říkala "jardin", jistě jí to znělo důvěrněji, než "parc".

*Básníku Františku Halasovi váš barák připomínal dům rodu Usherů.*

J: Nevím dobře proč. Když sem ve dvaatřicátém přišel, nebylo to tu ještě v nijak katastrofálním stavu.

D: Trochu opelichané to ale už bylo.

J: Spíš to byla Halasova momentální dispozice. Nemusela ani být motivována kór špatným stavebním stavem a jemu mohlo být i příjemné pobýt chvíli v domě Usherově; mohlo se to nést ne v rovině strachu, ale tajemna, záhadna. Jistě to nebyl ulízaný dům, byl bez jakýchkoliv pretencí, snad jen moc venkovský. To by ale na Halase mohlo zapůsobit spíš pozitivně.

**Zdroje:** REYNEK, Bohuslav. *Básnické spisy*. Petrkov, Archa, 2009

*Kdo chodí tmami. Rozhovor Aleše Palána s Danielem a Jiřím Reynkovými*. Praha: Torst, 2004.